

УДК 378.1

О.В. ЛЕБІДЬ,
*кандидат педагогічних наук, доцент
докторант кафедри педагогіки і психології
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*

РОЛЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті розглянуто роль дослідження зовнішнього середовища загальноосвітнього навчального закладу в системі стратегічного управління; здійснено аналіз наукової літератури щодо визначення сутності поняття «зовнішнє середовище організації» та його основних складових. Наведено авторську класифікацію факторів зовнішнього середовища, що впливають на функціонування загальноосвітнього навчального закладу в системі стратегічного управління.

Ключові слова: стратегічне управління, стратегічне управління загальноосвітнім навчальним закладом, середовище організації, зовнішнє середовище організації, зовнішнє середовище загальноосвітнього навчального закладу.

Постановка проблеми. Ще двадцять років тому більшість керівників загальноосвітніх навчальних закладів не приділяли достатньої уваги таким словам, як «стратегічне планування», «стратегія», «місія» і власне «стратегічне управління». А сьогодні ми ведемо розмову про те, чим є стратегічне управління для сучасного українського загальноосвітнього навчального закладу. Сучасний керівник вимушений здійснювати дослідження зовнішнього середовища загальноосвітнього навчального закладу, проводити аналіз мікросередовища закладу, створювати стратегічні плани та програми їхньої реалізації, розробляти стратегії, формулювати місію закладу освіти.

Прискорення змін у зовнішньому середовищі, поява нових потреб і зміна позицій споживача, зростання конкурентної боротьби за ресурси, глобалізація бізнесу, розвиток інформаційних мереж, що роблять можливим блискавичне розповсюдження та одержання інформації, широка доступність сучасних технологій, зміна ролі людських ресурсів, а також ряд інших чинників привели до різкого зростання значення стратегічного управління [5, с. 162].

Звідси випливає, що необхідно постійно проводити моніторинг змін у зовнішньому середовищі загальноосвітнього навчального закладу і вчасно виявляти причини та фактори, здатні викликати як негативні, так і позитивні зміни конкурентного стану закладу освіти.

Всі ці передумови, умови й фактори свідчать про актуальність і необхідність дослідження проблеми ролі зовнішнього середовища загальноосвітнього навчального закладу в системі стратегічного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суттєвий внесок у розробку теоретичних і прикладних аспектів проблеми аналізу зовнішнього середовища навчального закладу зробили такі вчені: О. Гуторова, Л. Карамушка, Я. Малихіна, Л. Пан, С. Свіжевська, Є. Хриков, В. Ямковий та інші. Різні аспекти проблеми зовнішнього середовища та його значення щодо здійснення стратегічного управління організацією достатньою мірою досліджені в працях українських та зарубіжних учених: О. Віханський, В. Дикань, Т. Безземельна, В. Зубенко,

Т. Кравченко, О. Маковоз, С. Натрошвілі, В. Порохня, А. Стрікланд, І. Токмакова, А. Томпсон, О. Шраменко Р. Фатхутдінов та інші.

Формулювання мети. Мета статті – розкрити значущість проблеми ролі дослідження зовнішнього середовища загальноосвітнього навчального закладу в системі стратегічного управління.

Виклад основного матеріалу. Надзвичайно швидкі зміни освітнього середовища українських навчальних закладів, пов'язані з розвитком конкуренції, інформаційних технологій і багатьма іншими факторами, що зумовлюють зростання важливості стратегічного управління. Стратегічне управління дозволяє поглянути на загальноосвітній навчальний заклад як на єдине ціле, пояснити, чому деякі заклади розвиваються і процвітають, а інші відчувають труднощі.

Орієнтація на забезпечення довгострокового успіху загальноосвітніх навчальних закладів в мінливих умовах зовнішнього середовища обґрунтовує перехід до стратегічного управління як одного з найбільш перспективних управлінських нововведень в освіті. Це визначає все більшу актуальність теорії стратегічного управління в освіті.

Структура стратегічного управління: 1) аналіз середовища, який містить вивчення макроточення, безпосереднього оточення організації і її внутрішнього середовища; 2) визначення місії та цілей організації (формулювання місії, яка в концентрованій формі виражає сенс діяльності організації, її призначення; визначення довгострокових і короткострокових цілей); 3) добір стратегії (прийняття рішення щодо того, якими засобами організація досягатиме поставлених цілей); 4) виконання стратегії (організаційний етап проведення стратегічних змін в організації); 5) оцінювання та контроль виконання стратегії [1, с. 17].

Як бачимо, стратегічне управління розглядається як динамічна сукупність взаємозв'язаних управлінських процесів. У його структурі аналіз середовища вважається вихідним процесом, тому що він забезпечує основу для наступного етапу – визначення місії та цілей організації.

Необхідно відзначити, що будь-яка організація існує і функціонує у взаємозв'язку з безліччю чинників, які по-різному впливають на її можливості, перспективу і стратегію. Сукупність чинників взаємодії розглядається в управлінні як середовище організації. Зважаючи на те, що окремі чинники діють із середини та можуть бути змінені зусиллями організації, а інші впливають ззовні і не залежать від організації, важливе значення для управління має поділ середовища на зовнішнє і внутрішнє [10, с. 60]. Дуже складним в проблемі стратегічного управління організацією є питання про аналіз її зовнішнього середовища, і ця проблема вивчається стратегічним управлінням, в першу чергу, для того, щоб розкрити ті загрози і можливості, які організація повинна враховувати при визначенні своєї стратегії.

Отже, виникають всі передумови для більш детального аналізу поняття «зовнішнє середовище організації» і безпосередньо поняття «зовнішнє середовище загальноосвітнього навчального закладу».

У науковій літературі існує значна кількість визначень поняття «зовнішнє середовище організації». Так, зовнішнє середовище організації – це сукупність чинників та елементів, що знаходяться поза межами організації й на які вона не може впливати взагалі або має незначний вплив, проте суттєво впливають на функціонування та розвиток організації [10, с. 60]; компоненти макросередовища, інфраструктури регіону і мікросередовища організації, які мають прямий або непрямий вплив на стійкість, ефективність і конкурентоспроможність організації [11, с. 409]; сукупність інституцій та процесів, що функціонують поза межами організації [6, с. 47]; неконтрольовані сили, які мають вплив на рішення менеджерів та їх дії і, в кінцевому підсумку, на внутрішню структуру і процеси в організації [3, с. 78].

Отже, виходячи з наведених визначень, під зовнішнім середовищем загальноосвітнього навчального закладу ми будемо розуміти зовнішні чинники й умови, які впливають на ефективність функціонування і конкурентоспроможність загальноосвітнього навчального закладу.

На думку О. Віханського, зовнішнє середовище є джерелом, що забезпечує організацію ресурсами, необхідними для підтримки її внутрішнього потенціалу на належному рівні. Організація знаходиться в стані постійного обміну з зовнішнім середовищем, за-

безпечуючи тим самим собі можливість виживання. Але ресурси зовнішнього середовища не безмежні. І на них претендують багато інших організацій, що знаходяться в цьому ж середовищі. Тому завжди існує можливість того, що організація не зможе одержати потрібні ресурси із зовнішнього середовища. Це може послабити її потенціал і привести до багатьох негативних для організації наслідків. Завдання стратегічного управління полягає в забезпеченні такої взаємодії організації із зовнішнім середовищем, яке дозволяло б їй підтримувати її потенціал на рівні, необхідному для досягнення її цілей, і тим самим давало б їй можливість виживати в довгостроковій перспективі [1, с. 20].

Таким чином, у сучасних умовах загальноосвітній навальний заклад повинен вміти адаптуватися до зовнішнього середовища, а також активно формувати зовнішні умови своєї діяльності, постійно виявляючи в зовнішньому середовищі загрози та потенційні можливості. Це положення входить в основу стратегічного управління.

Забезпечити ефективне стратегічне управління можливо лише при врахуванні зовнішніх чинників середовища, що потребує їх класифікації. У табл. 1 наведено думки вчених стосовно класифікації зовнішнього середовища організацій різного типу.

Таблиця 1

Класифікації зовнішнього середовища організацій

<i>Для комерційних організацій</i>		
Р. Фатхутдинов [11, с. 39]	Макросередовище	Міжнародна інтеграція, політична ситуація в країні, економіка, технічний стан, соціально-демографічні, природно-кліматичні, культурні та інші чинники
	Інфраструктури регіону (мезосередовище)	Ринкова інфраструктура, моніторинг навколишнього середовища, соціальна інфраструктура, промисловість, транспорт, зв'язок тощо
	Мікросередовище	Фактори, що характеризують конкретні зв'язки організації (особи, що приймають рішення) з іншими організаціями, посередниками, конкурентами і т. д.
В. Дикань, В. Зубенко, О. Маковоз, І. Токмакова, О. Шраменко [10, с. 61–62]	Макросередовище (середовище непрямого впливу)	Економічні, політичні, правові, демографічні, природні, соціально-культурні чинники, чинники науково-технічного прогресу; чинники глобального середовища (технологічні і міжнародні)
	Мікросередовище (середовище прямого впливу)	Споживачі, постачальники, конкуренти, посередники та контактні аудиторії
В. Порожня, Т. Безземельна, Т. Кравченко [8, с. 25]	Середовище прямої дії	Постачальники, закони і установи державного регулювання, споживачі і конкуренти
	Середовище непрямої дії	Стан економіки, науково-технічний прогрес, соціокультурні і політичні зміни, події в інших країнах
О. Гуторова [3, с. 77]	Віддалений вплив	Екологічний, економічний, політико-правовий, соціально-культурний, демографічний і технологічний впливи
	Промисловий вплив	Виробнича структура, суперництво між конкурентами, вхідні та вихідні бар'єри, загроза появи товарів-замінників, вплив постачальників та вплив споживачів
	Оперативний вплив	Конкурентна позиція, образ споживача, ринок робочої сили, інтереси посередників, ставлення постачальників і кредиторів
<i>Для закладу освіти</i>		
Є. Хриков [12, с. 154]	Макросередовище	Світові тенденції розвитку освіти; стан розвитку науки (зміни в науковій картині світу); філософія освіти; особливості соціально-економічного розвитку країни; особливості політичного розвитку країни; особливості культурного розвитку країни; традиції в галузі освітньої діяльності; освітня політика; рівень розвитку психолого-педагогічної науки
	Мікросередовище	Особливості соціально-економічного розвитку регіону; культурний рівень населення регіону; національний склад мешканців; особливості мережі навчальних закладів; інфраструктура організації дозволяла молоді; потреба народного господарства у фахівцях; політика місцевих органів управління освітою; особливості потенційного контингенту учнів; можливості формування контингенту викладачів відповідно до завдань навчального закладу; можливості організації підвищення кваліфікації працівників навчального закладу; фінансові можливості мешканців регіону

<i>Для вищого навчального закладу</i>		
С. Натрошвілі [7, с. 47]	Економічне	Умови господарювання, легкість ведення бізнесу, конкуренція, економічна політика
	Зовнішньо-економічне	Міжнародні організації, міжнародна академічна мобільність, гранти, іноземні вищі навчальні заклади, іноземні студенти
	Природно-екологічне	Клімат, природні копалини, доступ до ресурсів, екологічна ситуація
	Духовне	Менталітет населення, звички, моральність, культура, суспільні уявлення, традиції
	Майнове	Якість життя, доходи населення, прибутковість економіки, відносини власності, державне замовлення, роботодавці
	Науково-технічне та інформаційне	Рівень розвитку науки і техніки, національна інноваційна система, впровадження інформаційних технологій, технопарки
	Політичне	Форма державного устрою, політична стабільність, політичні партії, політичний режим, виборчий процес

Як бачимо, зовнішнім середовищем будь-якої організації є і весь світ, і держава. Але ці об'єкти є дуже складними та багатокомпонентними. Тому Є. Хриков пропонує використовувати системний підхід для визначення чинників середовища, які впливають або потенційно можуть впливати на загальноосвітній навчальний заклад. Саме від управління залежить, чи будуть утворювати ці чинники зовнішнього середовища єдину з навчальним закладом систему [12, с. 154].

Хочеться підкреслити, що загальноосвітній навчальний заклад як об'єкт управління перебуває під впливом комплексу зовнішніх факторів, що і утворюють його зовнішнє середовище. Ступінь відповідності цих факторів створює підвалини для престижності закладу освіти. Отже, виникають всі передумови для характеристики факторів зовнішнього середовища загальноосвітнього навчального закладу. Аналіз наукової літератури [2; 4; 6; 7; 9; 12] дозволив нам класифікувати і розкрити сутність цих факторів:

1. Демографічні: народжуваність, смертність та природній приріст населення, від яких залежить чисельність мешканців певної категорії та майбутній контингент учнів; вікова та шлюбно-сімейна структура населення впливають на кількісні параметри системи освіти, в тому числі і на відтворення населення в майбутньому; механічний рух та щільність населення, показники дитячої смертності. Якщо не вивчати тенденцій у цій галузі, більшість освітніх закладів та система освіти загалом через деякий час можуть залишитися без контингенту учнів або, навпаки, опинитися в ситуації, коли бракуватиме навчальних місць.

2. Соціокультурні: особливості розвитку суспільства в даний період; соціальний статус системи середньої освіти в суспільстві; особливості діяльності та стилю керівництва органів управління (обласних, міських, районних управлінь (відділів) освіти); соціально-психологічні особливості мікрорайону, на території якого знаходиться освітня установа; батьки та інші представники учнів, різні громадські організації (як молодіжні, так і дорослі), дозвільні центри, пов'язані з організацією вільного часу молоді; соціальний клімат у суспільстві, загальний рівень стабільності або напруженості, стан зайнятості населення; характер національно-етнічних проблем та взаємовідносин; стан культури в державі; рівень духовного здоров'я та культурних запитів населення; рівень розвитку соціальної інфраструктури (забезпеченість бібліотеками, книжковими фондами, культурно-мистецькими закладами, інформаційно-довідниковими центрами, науково-дослідними лабораторіями та інститутами тощо); наявність закладів та установ медичного обслуговування, які надають первинну медичну допомогу суб'єктам навчання безпосередньо у загальноосвітніх навчальних закладах і здійснюють регулярні медичні огляди учасників навчально-виховного процесу з метою запобігання захворюванням.

3. Нормативно-правові: характер чинних законодавчих актів та правових норм, зміни в освітньому законодавстві. Саме вони окреслюють рамки правового поля освіти, встановлюють «правила гри» на ньому.

4. Політичні: політична стабільність у державі, курс внутрішньої та зовнішньої політики держави, оподаткування доходів, встановлення податкових пільг або пільгових торговельних мит, вимоги щодо практики найму робочої сили, законодавство із захисту спожи-

вачів, стандарти на безпеку, на чистоту навколишнього середовища, контроль цін і заробітної плати тощо. Конкретні політичні дії та ситуації утворюють загальне тло освітньої діяльності, для якої вкрай бажана спокійна, конструктивна, творча соціально-політична ситуація в суспільстві.

5. Науково-технологічні: державна підтримка та недержавні витрати на наукові розробки, темпи розробки нових освітніх технологій, визначення державою пріоритетних напрямів інноваційного розвитку. Педагогічною та іншими гуманітарними науками ведуться дослідження, що стосуються освітнього процесу, розробляються підходи та концепції, здатні вирішувати сучасні завдання освіти.

6. Економічні: стан економіки держави, її фінансової системи, наповнюваність державного бюджету (рівень і темпи інфляції; зростання та спад виробництва; коливання курсу національної валюти щодо валют інших країн; оподаткування; умови одержання кредиту і відсоткова банківська ставка; рівень динаміки цін, розподіл прибутків і попит покупців; платоспроможність контрагентів тощо), які через рівень добробуту в суспільстві впливають на зростання освітніх потреб громадян, зумовлюють більші або менші можливості для фінансування бюджетної, а також освітньої сфери. Високий рівень загального економічного розвитку, високорозвинені ринкові відносини створюють сприятливі умови для наповнення бюджету держави, що позитивно позначається на фінансуванні системи освіти.

7. Природно-екологічні: рельєф, кліматичні та гідрологічні умови території (впливають на особливості освоєння території, конфігурацію забудови населених пунктів, транспортну доступність населення до загальноосвітніх навчальних закладів, розташованих на певній території, кількість та щільність населення тощо), стан довкілля (впливає на здоров'я майбутніх і сучасних суб'єктів освіти, що значно підвищує вимоги до профілактичної та оздоровчої спрямованості діяльності загальноосвітнього навчального закладу).

8. Ресурсні: матеріально-технічне забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів (навчальна література, електронні підручники, атласи, навчально-методичні посібники, навчальні матеріали, канцелярське приладдя, меблі, мультимедійна, комп'ютерна та оргтехніка, програмне забезпечення тощо), фінансове забезпечення (бюджетне фінансування, спонсорська і благодійна допомога гранти, кошти отримані від здачі майна в оренду) тощо.

Таким чином, проведення аналізу зовнішнього середовища за всіма вищепереліченими факторами є необхідним для успішного функціонування загальноосвітніх навчальних закладів в системі стратегічного управління і дозволить передбачати зміни в освітянському середовищі й суспільстві та своєчасно реагувати на них.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи викладене, можна зробити висновок, що проведене дослідження дозволило навести авторську класифікацію факторів зовнішнього середовища, що впливають на функціонування загальноосвітнього навчального закладу в системі стратегічного управління.

На сьогодні система управління взаємодією загальноосвітнього навчального закладу із зовнішнім середовищем потребує здійснення перетворень, приведення у відповідність до міжнародних стандартів. Що обумовлює перспективи подальших досліджень, а саме необхідність аналізу зовнішнього середовища загальноосвітнього навчального закладу і розробку ефективної моделі управління взаємодією загальноосвітнього навчального закладу із зовнішнім середовищем.

Список використаних джерел

1. Виханский О.С. Стратегическое управление: учебник / Олег Самуилович Виханский. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Гардарики, 1998. – 296 с.
2. Вірченко П.А. Чинники, які впливають на функціонування системи освіти та їх суспільно-географічна класифікація / П.А. Вірченко // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна: Геологія – Географія – Екологія. – Вип. № 1033. – Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2012. – С. 163–167.
3. Гуторова О.О. Основи менеджменту: навч. посіб. / Олена Олександрівна Гуторова / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків: ХНАУ, 2009. – 327 с.
4. Карамушка Л.М. Психологія управління: навч. посіб. / Людмила Миколаївна Карамушка. – К.: Міленіум, 2003. – 344 с.

5. Касьянова Н.В. Стратегічне управління розвитком підприємств ПЕК / Н.В. Касьянова // Розвиток економічних методів управління національною економікою та економікою підприємства. Економіка. – Т. XIV, вип. 259. – Донецьк: ДонДУУ, 2013. – С. 160–167.

6. Малихіна Я.А. Вплив факторів зовнішнього середовища на діяльність ВНЗ / Я.А. Малихіна // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. – 2013. – Вип. 39 (3). – С. 221–227.

7. Натрошвілі С.Г. Стратегічне управління вищим навчальним закладом: теорія, методологія, практика: монографія / Світлана Геннадіївна Натрошвілі. – К.: КНУТД, 2015. – 320 с.

8. Порожня В.М. Стратегічне управління: навч. посіб. / В.М. Порожня, Т.О. Безземельна, Т.А. Кравченко. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 224 с.

9. Свіжєвська С.А. Таксономія якості вищої освіти за первинними чинниками зовнішнього середовища, учасниками та мотиваціями учасників / С.А. Свіжєвська, В.А. Ямковий // Управління якістю підготовки кадрів з вищою освітою через удосконалення процедур ліцензування, акредитації та рейтингування: наук.-метод. конференція, 15–16 березня 2012: Збірник тез доповідей, 2012. – С. 87–95.

10. Стратегічне управління: навч. посіб. / В.Л. Дикань, В.О. Зубенко, О.В. Маковоз, І.В. Токмакова, О.В. Шраменко. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 272 с.

11. Фатхутдинов Р.А. Стратегический менеджмент / Раис Ахметович Фатхутдинов. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 2000. – 640 с.

12. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: навч. посіб. / Євген Миколайович Хриков. – К.: Знання, 2006. – 365 с.

References

1. Vikhanskii, O.S. (1998). *Stratehicheskoe upravlenie* [Strategic management]. 2nd ed. Moscow, Hardarika, 296 p. (In Russian).

2. Virchenko, P.A. (2012). *Chynnyky, yaki vplyvaiut na funktsionuvannia systemy osvity ta ikh suspilno-heohrafichna klasyfikatsiia* [Factors that affect the educational system and their social and geographical classification]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina: Heolohiia – Heohrafiia – Ekolohiia* [Bulletin of Kharkiv Karazin National University: Geology – Geography – Ecology]. Issue 1033, Kharkiv, Kharkivskii natsionalnyi universytet imeni V.N. Karazina, p. 163-167 (In Ukrainian).

3. Hutorova, O.O. (2009). *Osnovy menedzhmentu* [Fundamentals of management]. Kharkiv, KhNAU, 327 pp. (In Ukrainian).

4. Karamushka, L.M. (2003). *Psykholohiia upravlinnia* [Psychology of management]. Kyiv, Milenium, 344 p. (In Ukrainian).

5. Kasianova, N.V. (2013). *Stratehichne upravlinnia rozvytkom pidpryemstv PEK* [Strategic management of development of energy sector companies]. *Rozvytok ekonomichnykh metodiv upravlinnia natsionalnoi ekonomikoii ta ekonomikoii pidpryemstva. Ekonomika* [Development of economic management and national economy enterprise economy. Economy], vol. 14th, issue 259, Donetsk, DonDUU, pp. 160-167 (In Ukrainian).

6. Malykhina, Ya.A. (2013). *Vplyv faktoriv zovnishnoho seredovyshcha na diialnist VNZ* [The impact of environmental factors on activity of universities]. *Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Pedahohika i psyholohiia* [Problems of modern teacher education. Pedagogy and Psychology], issue 39 (3), pp. 221-227 (In Ukrainian).

7. Natroshvili, S.T. (2015). *Stratehichne upravlinnia vyshchym navchalnym zakladom: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Strategic management of higher education institution: theory, methodology, practice]. Kyiv, KNUITD, 320 p. (In Ukrainian).

8. Porokhnia, V.M., Bezzemelna, T.O. & Kravchenko, T.A. (2012). *Stratehichne upravlinnia* [Strategic management]. Kyiv, Tsentr uchbovoi literatury, 224 p. (In Ukrainian).

9. Svizhevska, S.A. & Yamkovyi, V.A. (2012). *Taksonomiia yakosti vyshchoi osvity za pervynnyu chynnykamy zovnishnoho seredovyshcha, uchasykamy ta motyvatsiiamy uchasykiv* [Taxonomy quality of higher education in the primary environmental factors, participants and motivations of participants]. *Upravlinnia yakistiu pidhotovky kadriv z vyshchoiu osvitoiu cherez udoskonalennia protsedur litsenzuvahhia, akredytatsii ta reitynhuvannia* [Quality management train-

ing of higher education by improving procedures of licensing, accreditation and rating], pp. 87-95 (In Ukrainian).

10. Dykan, V.L., Zubenko, V.O., Makovoz, O.V., Tokmakova, I.V. & Shramenko, O. V. (2013). *Stratehichne upravlinnia* [Strategic management]. Kyiv, Tsentr uchbovoi literatury, 272 p. (In Ukrainian).

11. Fatkhutdinov, R.A. (2000). *Stratehicheskii menedzhment* [Strategic management]. Moscow, ZAO "Biznes-shkola Intel-Sintez", 640 p. (In Russian).

12. Khykov, E.M. (2006). *Upravlinnia navchalnym zakladom* [Management of the institution]. Kyiv, Znannia, 365 p. (In Ukrainian).

В статье рассмотрена роль исследования внешней среды общеобразовательного учебного учреждения в системе стратегического управления; осуществлен анализ научной литературы по определению сущности понятия «внешняя среда организации» и его основных составляющих. Представлена авторская классификация факторов внешней среды, влияющих на функционирование общеобразовательного учебного учреждения в системе стратегического управления.

Ключевые слова: стратегическое управление, стратегическое управление общеобразовательным учебным учреждением, среда организации, внешняя среда организации, внешняя среда общеобразовательного учебного учреждения.

The article considers the role of studies of general educational institutions' environment in the system of strategic management; the analysis of scientific literature on the definition of the essence of the concept «external environment organization» and its main components is made. The author classifies the environmental factors affecting the operation of general educational institutions in the strategic management system.

Key words: strategic management, strategic management of general educational institutions, organization's environment, external organization's environment, the external environment of general educational institutions.

Одержано 25.10.2016.